

stan svoje nadloge, in kakor vam kmetom težko dé, ako vam zima uniči ves vaš trud, tako je tudi za nas učitelje prežalostno, ako vidimo, da hudobni ljudje s pohujšljivim govorjenjem in obnašanjem poderó vse, kar mi v šoli težavno sozidamo. Verjemite mi, oče, da ta zguba je veliko večja mimo vaše, kajti zguba vaša se dá sčasoma še nadomestiti; Bog vam dá drugod in drugikrat zopet obilnih pridelkov, in kmali se vam zaceli ta rana; ali mladina, ko je enkrat s pravega pota odpeljana in zapeljana, težko, težko se še kedaj na pravo pot vrača. — Toda tudi naš učiteljski stan ni brez veselja! — Ako pomislim, da delam za blagor človeštva, in ée vidim, da jo le eden mojih učencev po mojih naukih srečen, pozabljene so vse težave, ki me kterikrat tarejo“.

(Dalje.)

Koristne reči.

Krokar.

Spisal R. Perušek.

Krokar je v severni Ameriki selivec, ker se o merzlejšem času preseluje v južne kraje; toda pri prvem znamenji gorkejega vremena gre zopet v severne dežele nazaj. Le posamesni krokarji delajo gnjezda v hribih južne karolinske dežele. Pa le malo je takih krokarjev, in ti se le zavoljo varnosti tje prehajajo. Naj raji ima krokar gnjezdo v hribih, na skalah in v neprestopljivih prepadih, na bregovih malo znanih otokov. Tam razprostira v čistem zraku v višini lesketajoči peruti, in vedno više in više se vzdiguje, kakor bi se hotel solncu bližati, da se še bolj njegovo perje lesketá. Potem se zopet vrača k svoji tovaršici, in ferfrá okoli nje.

Dokončan je jutranji sprehod, in vidimo srečno dvojico k zemlji nazaj prihajati. Usedeta se na naj viši klanec, da človeško okó ne izmeri njih prave velikosti. Pod njima dère reka prek črnega skalovja, čegar pogled vsako okó prestraši, razun krokarjevéga, ki je že od mladosti navajeno takega stanovanja. V sredi v višini skale je gnjezdo. Leteta tje, da vidita, kako je zima staro stanovališče pokvarila. Berž si poiščeta nove zidarske priprave, da ga zopet popravita, in iz živalskih las in iz suhega perja si napravita mehko ležišče.

Vse je pripravljeno in berž ona nese in leže, med tim pa on prav skerbno išče živeža. Vse je tiho, le malokdaj se oglasi v samotni tihoti kaka tropa tičev, ki jo reže proti severu. Kmali izlezejo mladiči iz jajec, in skerbna starca jih pitata s pol prežvečeno hrano. Ako se jima kterikrat bliža najhujši sovražnik, ga divje napadeta in nazaj podita. — Ko so mladiči malo stareji, učita jih prav tiho in mirno biti, ker en sam nepreviden gibljeji verže lahko vse vkup v prepad. Samo krik, kedar starih ni doma, privabi sokola, ki jih vse neusmiljeno iz gnjezda pomeče in požrè. Ko mladiči srečno odrastejo, poskakujejo v gnjezdu bolj serčno, in kmali potem spremljajo stara po njunih potih, dokler se dva in dva ne izpeljeta.

Akoravno je krokar prav skerbni za svoje gnjezdo, mu vendar ljudje njegovo gnjezdo razdirajo, kjer le morejo, ker gledajo le na škodo, ne pa na korist, ktero jim daje krokar. Kjer ga kdo vidi, ga ubije, ker je krokarju že od nekdanj neumnost, nepremišljenost in vraža določila tako osodo. Jaz pa imam krogarja rad, ker ima marsikaj čudovitega na sebi. Če tudi kterikrat pokavsa kako jagnje ali kako ovco, če tudi jajca drugih tičev pobija ali sicer kaj ukrade, pa on, kakor njegova družina rada meso drugih škodljivih živali vživa, tedaj moramo misliti, koliko nam koristi. Koliko pokončá škodljivih merčesov, polžev, kebrov in červov! On ne pusti živeti nobene miši, ne podgane, in mori tudi druge škodljive živali. Pri lesičjem berlogu rad preži, in mladiče pobira.

Krokar krepko in zeló dolgo leti. Kedar je lepo vreme, leti visoko, in je 3 ali 4 ure vedno v zraku. Akoravno pa krokar hitro leteti ne more, vendar toliko lahko leti, da se more bojevati z jastrebi in s seri (Geier), celó z orli, ako ga napadajo. Najgostejšo meglo prejadra, leti čez zeló široke reke, in nič ne počiva. Krokar je vse, kar le dobi. Njegova hrana so majhne živali, jajca, mertve ribe, polži, merčesi, orehi, jagode in drugo sadje. Skoro nikoli se ne loti kake velike živali, kakor jastrebi in seri; rad leta za lovcem, da pobira ostanke ubitih živali, in večkrat sem že videl, ko je kradel osoljene ribe, ki so se pri potoku namakale. Dostikrat se s kakim morskim polžem vzdiguje v zrak, in ga zopet izpušti, da se ubije. Vid njegov je zeló oster, voh pa zeló slab; v tej zadevi je podoben serom.

Čas, kedar krokarca jajca leže, terpi od mesca januarja do junija. Gnezdo ima naj več po skalah, le malokdaj na drevesih. Gnezdo je napravljeno iz palic, štorov, volne in perja. Ona izleže 4 do 6 jajec, ki so po dva ali tri palce dolga in imajo zeleno temeljito barvo, potem pa so z nerednimi rudečimi pikami pokrita, in na debelejšem koncu jih je toliko, da je jajce skoro rudeče. Čas, da se izvalè mladiči, terpi 19 do 20 dni. Vsako leto le enkrat léže, ako se pervikrat jajca niso pobila. Dolgo pa terpi, da se mladiči iz gnezda izpeljejo. Stara veliko let zmiraj v enem gnezdu stanujeta, in ako eden nju pogine, drugi tovarša ali tovaršico zopet tje pripelje; in ako eden pogine in mladiči še niso zadosti stari, da bi si mogli sami iskati živeža, pripelje ostali drugega, da mu pomaga mladiče rediti.

Krokar ljubi družino, ker ob času valenja vidi se jih dostikrat 40 do 50 skupaj. Ako se krokar vkroti, in ako se mu dobro streže, je svojemu gospodarju zeló vdan, ga rad spremlja kakor kak pes. Lahko se nauči, da človeški glas posnema, in marsikteri je že dosti besedi prav razločno izgovarjal. Po tleh hodi prav težavno, pa resno. Kedar hodi, zmiraj peruti vzdiguje, da si z njima naprej pomaga. Malokdaj ali celó nikoli spi krokar v gozdu, akoravno mnogokrat na drevesih sedi, da orehe in drugo sadje obira. Najraje prenočuje na visokih skalah, ki ga pred vetrom varujejo. Ker vreme vedežuje, kakor se vidi iz vsega njegovega obnašanja, gre, ko so zima bliža, iz visokejih krajev v nižjeje, tako, da je dostikrat na bregovih vodá, kjer išče rib in polžev. Krokar je prav pazljiv in marljiv, in ako se ima boriti z drugimi roparskimi pticami, je serčen, akoravno človeka nikoli ne napade. Zeló težko pa je krokarja zalesti in ustreliti. Star lovec mi je pravil, da je bil dostikrat le malo korakov od krokarja. Prav tiho se je plazil ob skali, toda v trenutku, ko je krokar lovca zagledal, je zbežal. Tako zvit je, da malokdaj gre v kako past; pazljivo pa pregleduje nastave, ki so lesicam, volkom in medvedom nastavljene, in ako se kaka žival vjame, berž tje leti.